

# SPIS TREŚCI

---

## I. HUMANISTYCZNO-SPOŁECZNE PODSTAWY SPECJALIZACJI 1

- I.1. Podstawy etyczne i prawo w zakresie pielęgniarstwa operacyjnego – *Beata Dobrowolska* 1
- I.2. Komunikowanie interpersonalne – *Bianka Sztukowska* 13
- I.3. Elementy epidemiologii zakażeń związanych z opieką medyczną – *Anna Zacierka* 59
- I.4. Zarządzanie w pielęgniarstwie – *Maria Pyć* 70
- I.5. Praktyka pielęgniarstwa oparta na faktach – *Danuta Zarzycka* 140

## II. WSPÓŁCZESNE PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE – *Joanna Borzęcka* 158

- II.1. Historia pielęgniarstwa operacyjnego w Polsce 159
- II.2. Kierunki rozwoju współczesnego pielęgniarstwa operacyjnego w Polsce i na świecie 163
- II.3. Narodowe i ponadnarodowe organizacje pielęgniarzek operacyjnych 170
- II.4. Kompetencje i obowiązki zawodowe pielęgniarki operacyjnej 174
- II.5. Jakość świadczeń pielęgniarstkich w opiece okołoperacyjnej 191
- II.6. Standardy i procedury postępowania w pielęgniarstwie operacyjnym 203
- II.7. Problemy etyczne w praktyce pielęgniarzek operacyjnych 209
- II.8. Prawa pacjenta 212
- II.9. Rozwój zawodowy pielęgniarki operacyjnej, badania naukowe 214
- II.10. Rozwój umiejętności organizacyjnych i przywódczych w pielęgniarstwie operacyjnym 215

## III. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W CHIRURGII MAŁOINWAZYJNEJ I ENDOSKOPOWEJ – *Ewa Sztuczka* 220

- III.1. Przygotowanie przedoperacyjne 221
- III.2. Zastosowanie laparoskopii w oddziałach zabiegowych 233

- III.3. Nowe technologie w chirurgii małoinwazyjnej – metody terapeutyczne z zastosowaniem minimalnego dostępu 258
- III.4. Inwazyjne zabiegi endoskopowe 262

**IV. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W NEUROCHIRURGII –**  
*Iwona Żurecka-Sobczak 274*

- IV.1. Przygotowanie przedoperacyjne 274
- IV.2. Anatomia ośrodkowego układu nerwowego (OUN) 279
- IV.3. Guzy mózgu 282
- IV.4. Choroby naczyniowe mózgu 289
- IV.5. Urazy czaszkowo-mózgowe 293
- IV.6. Choroby kręgosłupa i układu nerwowego 301

**V. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W GINEKOLOGII I POŁOŻNICTWIE –**  
*Grażyna Pycka-Getka 321*

- V.1. Przygotowanie przedoperacyjne 322
- V.2. Operacje ginekologiczne wykonywane z dostępu brzuszego 325
- V.3. Operacje ginekologiczne drogą pochwową 336
- V.4. Ginekologia estetyczna 352
- V.5. Operacje sromu 355
- V.6. Wykorzystanie endoskopii w ginekologii 360
- V.7. Chirurgiczne leczenie niepłodności 367

**VI. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W ORTOPEDII I TRAUMATOLOGII –**  
*Katarzyna Majka 372*

- VI.1. Przygotowanie przedoperacyjne 372
- VI.2. Uszkodzenia urazowe w traumatologii 378
- VI.3. Zmiany zniekształcające stawy o typie artrozy i martwicy chrzęstno-kostnej 405
- VI.4. Uszkodzenia tkanek miękkich 419
- VI.5. Nowotwory tkanek miękkich i kości 428
- VI.6. Zakażenia tkanek miękkich, kości i stawów 432

**VII. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W UROLOGII – Agata Popławska 440**

- VII.1. Przygotowanie przedoperacyjne 440
- VII.2. Nowotwory nerek i okolicy okołonerkowej 443

|                                                                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| VII.3. Nowotwory prącia, moszny i jąder                                                                                               | 461 |
| VII.4. Choroby układu moczowo-płciowego                                                                                               | 465 |
| VII.5. Inne zabiegi urologiczne                                                                                                       | 476 |
| <br><b>VIII. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W KARDIOCHIRURGII<br/>I KARDIOLOGII INWAZYJNEJ – <i>Dorota Bartnik, Barbara Burczyńska</i></b> |     |
| VIII.1. Przygotowanie przedoperacyjne                                                                                                 | 480 |
| VIII.2. Krążenie pozaustrojowe                                                                                                        | 484 |
| VIII.3. Choroba niedokrwienności serca                                                                                                | 498 |
| VIII.4. Wady serca                                                                                                                    | 511 |
| VIII.5. Tętniaki aorty piersiowej                                                                                                     | 528 |
| VIII.6. Guzy serca                                                                                                                    | 531 |
| VIII.7. Transplantacja serca                                                                                                          | 532 |
| VIII.8. Transplantacja serca i płuc                                                                                                   | 537 |
| VIII.9. Zabiegi hybrydowe w kardiologii                                                                                               | 539 |
| VIII.10. Elektrostymulatory serca                                                                                                     | 539 |
| <br><b>IX. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W TORAKOCHIRURGII –<br/><i>Edyta Maciąg, Joanna Przybek-Mita</i></b>                             |     |
| IX.1. Przygotowanie przedoperacyjne                                                                                                   | 554 |
| IX.2. Podstawowe zabiegi diagnostyczno-lecznicze w chirurgii<br>klatki piersiowej                                                     | 559 |
| IX.3. Choroby płuc i opłucnej                                                                                                         | 575 |
| IX.4. Chirurgiczne leczenie gruźlicy płuc                                                                                             | 586 |
| IX.5. Wady klatki piersiowej                                                                                                          | 588 |
| <br><b>X. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W CHIRURGII NACZYŃ – <i>Izabela Szwed</i></b>                                                     |     |
| X.1. Przygotowanie przedoperacyjne                                                                                                    | 593 |
| X.2. Przewlekłe niedokrwienie<br>kończyn dolnych                                                                                      | 595 |
| X.3. Ostre niedokrwienie kończyn                                                                                                      | 602 |
| X.4. Tętniaki                                                                                                                         | 606 |
| X.5. Zabiegi wykonywane w obrębie tętnic szyjnych                                                                                     | 613 |
| X.6. Choroby tętnic pochodzenia niemiażdżycowego                                                                                      | 618 |
| X.7. Dostęp naczyniowy do dializ                                                                                                      | 622 |

## **XI. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W OTOLARYNGOLOGII –**

*Monika Baranowska 631*

XI.1. Przygotowanie przedoperacyjne 631

XI.2. Choroby gardła 633

XI.3. Choroby nosa 639

XI.4. Choroby ucha 657

XI.5. Choroby krtani i tchawicy 669

## **XII. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W CHIRURGII PLASTYCZNEJ**

**I REKONSTRUKCYJNEJ – Monika Baranowska 683**

XII.1. Psychologiczne i społeczne aspekty operacji plastycznych 684

XII.2. Przygotowanie przedoperacyjne 684

XII.3. Oparzenia 687

XII.4. Choroby gruczołu sutkowego 696

XII.5. Choroby i stany wymagające interwencji z zakresu chirurgii estetycznej 710

XII.6. Choroby i urazy twarzoczaszki 715

## **XIII. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W OKULISTYCE – Katarzyna Rudak 727**

XIII.1. Przygotowanie przedoperacyjne 727

XIII.2. Zez 736

XIII.3. Choroby soczewki 742

XIII.4. Choroby rogówki 752

XIII.5. Jaskra 760

XIII.6. Choroby siatkówki i ciała szklanego 773

XIII.7. Choroby dróg łzowych 782

XIII.8. Nowotwory łagodne i złośliwe oka i oczodołu 786

XIII.9. Choroby powiek 793

XIII.10. Usunięcie gałki ocznej 796

## **XIV. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W TRANSPLANTOLOGII –**

*Marta Kotomska, Edyta Karpeta 803*

XIV.1. Polskie i europejskie przepisy prawne dotyczące pobierania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów 804

XIV.2. Kryteria i sposób stwierdzenia trwałego i nieodwracalnego ustania czynności mózgu 810



- XIV.3. Zasady doboru dawcy i biorcy przeszczepu 812
- XIV.4. Stanowisko koordynatora pobierania i przeszczepiania narządów – rola i specyfika pracy 815
- XIV.5. Wskazania i przeciwwskazania do pobrania narządów od zmarłych (serce, płuca, nerki, wątroba, trzustka) 816
- XIV.6. Pobranie wielonarządowe. Aspekty pracy koordynatora i zespołów pobierających narządy 819
- XIV.7. Rola, zadania i udział pielęgniarki operacyjnej w pobieraniu narządów do przeszczepu 834
- XIV.8. Przeszczepianie narządów 835
- XIV.9. Odrębności pobierania i przeszczepiania narządów u dzieci 866
- XIV.10. Przeszczepy biostatyczne (przeszczepianie skóry, powięzi, kości, chrząstki i naczyń) 871
- XIV.11. Opieka i leczenie pacjenta po przeszczepieniu (serce, płuca, nerki, wątroba, trzustka) 872

**XV. PIELĘGNIARSTWO OPERACYJNE W CHIRURGII DZIECIĘCEJ –  
*Jolanta Jagoda* 876**

- XV.1. Przygotowanie przedoperacyjne 876
- XV.2. Chirurgia dziecięca 878
- XV.3. Chirurgia noworodka 898
- XV.4. Chirurgia plastyczna 901

Klucz do testów 907

Piśmiennictwo 908

Skorowidz 914